

ÎNCHEIERE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Străisteanu Gheorghe împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea
încălțării dreptului de acces la informație și a dreptului de examinare a cererii în termenul
stabilit de lege și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, a fost admis apelul declarat de
Străisteanu Gheorghe, a fost casată hotărârea din 27 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Buiucani în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și
a fost emisă în această parte o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acestei
pretenții, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La data de 27 octombrie 2017, Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălțării dreptului
de acces la informație și a dreptului de examinare a cererii în termenul stabilit de lege și
repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 10 septembrie 2017, ora
12:41, prin poșta electronică, a expediat la adresa mail@fisc.md o cerere, în baza Legii
privind accesul la informație, în care a menționat că, la data de 05 septembrie 2017 a
expediat la poșta electronică mail@fisc.md a Serviciului Fiscal de Stat o cerere, prin care a
solicitat, în termenul stabilit de lege, să fie informat care este suma totală transferată de
către SRL „Inima Codrului”, sub diferite categorii de impozite, la bugetul de stat, în
perioada 27 martie 2013-01 septembrie 2017, câte dispoziții, delegații de control au fost
emise de către Serviciul Fiscal de Stat în privința SRL „Inima Codrului” în această
perioadă de activitate, câte din aceste dispoziții au fost realizate și câte nu, informația fiind
necesară pentru a fi prezentată în instanța de judecată, solicitând, concomitent, de urgență,
furnizarea informației.

A susținut că, în aceeași cerere a menționat că, au trecut șase zile, însă nu i-a fost
confirmată recepționarea, data și numărul de înregistrare a cererii din 05 septembrie 2017,
iar, în asemenea circumstanțe, a solicitat, în termenul stabilit de lege, să fie informat

despre faptul dacă cererea din 05 septembrie 2017 a fost recepționată, care este data și numărul de înregistrare a cererii, care a fost motivul refuzului de a-i confirma data și numărul de înregistrare a cererii date și de ce angajații Serviciului Fiscal de Stat încalcă grav Legea nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.

A afirmat că, conform mesajului extras în original din poșta electronică XXXXX, angajații Serviciului Fiscal de Stat au recepționat cererea la poșta electronică mail@fisc.md în aceeași zi, la data de 10 septembrie 2017, ora 12:41:46. În demersul poștei electronice, la care a fost anexată cererea, a solicitat să-i fie confirmată recepționarea, inclusiv data și numărul de înregistrare a cererii expediate, care, la fel, nu i-au fost confirmate.

A relevat că, la data de 12 septembrie 2017, ora 12:23 a solicitat repetat să-i fie confirmate data și numărul de înregistrare a cererii din 10 septembrie 2017, iar demersul repetat a fost recepționat de angajații Serviciului Fiscal de Stat în aceeași zi, la data de 12 septembrie 2017, ora 12:23:44.

A menționat că, data și numărul de înregistrare a cererii din 10 septembrie 2017 nu i-a fost confirmat nici după expedierea demersului repetat. Au trecut 36 de zile, de la data expedierii și recepționării cererii din 10 septembrie 2017, însă răspuns și informația solicitată de la Serviciul Fiscal de Stat nu a primit.

A notat că, angajații Serviciului Fiscal de Stat i-au încălcat grav dreptul la informație și dreptul la examinare a cererii din 10 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege. Cererea fiind depusă la data de 10 septembrie 2017, în baza Legii privind accesul la informație, a fost ignorat intenționat termenul de 15 zile, care este o prevedere imperativă prevăzută expres de Legea privind accesul la informație, iar prin neprezentarea informației solicitate, i-a fost încălcat grav dreptul la informație, un drept fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

A declarat că, prin cererea din 10 septembrie 2017 a solicitat doar o informație și o confirmare, respectiv, solicitările și conținutul textului din cerere nu necesită o studiere și examinare complexă, apreciind, astfel, că cererea urma să fie examinată și informația furnizată fără întârziere sau în termen de cel mult 15 zile, de la data înregistrării acesteia.

A relevat că, a estimat mărimea prejudiciului moral la suma de 1250 de lei, care în viziunea sa este cu mult mai mică decât sumele oferite de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare pronunțate împotriva Moldovei.

A considerat că, în cazul constatării încălcării dreptului la informație și a dreptului la examinarea cererii privind solicitarea unei informații în termenul stabilit de lege, în mod obligatoriu se repară și prejudiciul moral cauzat, or, încasarea acestuia constituie o obligație impusă prin Lege.

A solicitat constatarea încălcării dreptului său la informație și a dreptului la examinarea cererii din 10 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege, obligarea Serviciului Fiscal de Stat de a examina cererea din 10 septembrie 2017 în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare și de a-i prezenta informația solicitată, precum și încasarea din contul Serviciului Fiscal de Stat în beneficiul său a sumei de 1250 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termenul prevăzut de lege a cererii din 10 septembrie 2017 și prin refuzul de a furniza informația solicitată.

Prin hotărârea din 27 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de către Străisteanu Gheorghe a fost admisă parțial, a fost constatată încălcarea de către Serviciul Fiscal de Stat a dreptului lui Străisteanu Gheorghe de acces la informație și a dreptului la examinarea cererii din 10 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege și a

fost obligat Serviciul Fiscal de Stat să comunice lui Străisteanu Gheorghe informația solicitată prin cererea din 10 septembrie 2017 în termen de 15 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, a fost admis apelul declarat de către Străisteanu Gheorghe, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial această pretenție și a fost încasată de la Serviciul Fiscal de Stat în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 200 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 34 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova și ale art. 5 alin. (2), 6 alin. (1) și (2), 7 alin. (1) lit.a) și b), 10, 11 alin. (1) și 15 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la accesul la informație nr.982 din 11 aprilie 2000 și a stabilit că, cererea expediată de către Străisteanu Gheorghe cu privire la accesul la informație din 10 septembrie 2017 a fost recepționată de către Serviciul Fiscal de Stat la poșta electronică mail@fisc.md în aceeași zi - 10 septembrie 2017, ora 12:41:46, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică din data de 14 octombrie 2017 (f. d. 14). Concomitent și în demersul poștei electronice, la care a fost anexată cererea, Străisteanu Gheorghe a solicitat să-i fie confirmată recepționarea, inclusiv data și numărul de înregistrare a cererii expediate.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că, la data de 12 septembrie 2017, ora 12:23, Străisteanu Gheorghe, prin demersul poștei electronice a solicitat repetat să-i fie comunicate data și numărul de înregistrare a cererii din 10 septembrie 2017, care, la fel, a fost recepționat de către angajații Serviciului Fiscal de Stat la poșta electronica@mail@fisc.md în aceeași zi - 12 septembrie 2017, ora 12:23:44 (f. d. 15, 16).

Instanța de apel a reținut că, argumentele Serviciului Fiscal de Stat precum că, nu a recepționat prin intermediul poștei electronice cererea depusă de către Străisteanu Gheorghe, nu pot fi reținute pe motiv că, extrasul prezentat la materialele cauzei de către apelantul-reclamant de pe poșta electronică XXXXX dar și extrasul mesajelor expediate destinatarilor atestă contrariul (f. d. 13-16).

Totodată, instanța de apel a mai reținut că, în extrasul de pe poșta electronică nominalizat nu este nicio mențiune despre faptul că, cererea nu a fost expediată corect sau aceasta nu a fost expediată la adresa electronică a Inspectoratului Fiscal de Stat, din contra, rezultă că, cererea din data de 10 septembrie 2017, ora 12:41 a fost expediată și primită de către Inspectoratul Fiscal de Stat, fapt ce se confirmă prin mențiunea „received”/ „recepționat” (f. d. 14,16).

Instanța de apel a menționat că, la materialele cauzei nu există careva dovezi de recepționare de către Străisteanu Gheorghe a răspunsului în termenul legal prevăzut de Legea cu privire la accesul la informație nr. 982 din 11 aprilie 2000, fapt ce contravine prevederilor art. 15 alin. (3) din Legea menționată, or, deciziile luate în conformitate cu prezenta lege urmau a fi comunicate solicitantului într-un mod, ce ar garanta recepționarea și conștientizarea acestora.

Afară de aceasta, instanța de apel, ținând cont de circumstanțele cauzei, pretențiile invocate, complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru apelant-reclamant, a considerat că, suma de 200 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, este echitabilă suferințelor psihice suportate de către Străisteanu Gheorghe, nefiind excesivă pentru apelantul-pârât, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

La data de 26 noiembrie 2019 Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs nemotivat, iar la data de 27 decembrie 2019 a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și nu au dat o apreciere corectă probelor prezentate, acordând prioritate argumentelor invocate de către Străisteanu Gheorghe, care sunt lipsite de temei și rațiune.

A menționat că, cererile înaintate prin intermediul poștei electronice de către Străisteanu Gheorghe nu au fost recepționate de către Serviciul Fiscal de Stat și despre existența acestora nu se putea cunoaște și nu poate fi învinuit de unele inacțiuni pretins a fi ilicite.

A susținut că, intimatul nu a utilizat toate metodele posibile ca cererea să ajungă la destinatar pentru examinarea ulterioară, cu toate că cunoștea despre faptul că cererea nu a fost recepționată de către Serviciul Fiscal de Stat.

A afirmat că, compensarea bănească a prejudiciului moral poate avea loc doar în cazurile în care întinderea acestuia este semnificativă, ceea ce la caz nu s-a demonstrat, nefiind prezentate probe, care ar atesta faptul prejudicierii psihice, indicate de către Străisteanu Gheorghe.

A invocat că, intimatul Străisteanu Gheorghe nu a indicat care drepturi patrimoniale i-au fost lezate prin pretinsa inacțiune a Serviciului Fiscal de Stat și nici imperioasa necesitate de a-i fi eliberate informațiile solicitate prin cererea din 10 septembrie 2017.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 06 noiembrie 2019 și a fost notificată recurentului la data de 06 decembrie 2019, fapt

confirmat prin avizul de recepție, anexat la materialele dosarului (f. d. 171), respectiv, recursul motivate depus de Serviciul Fiscal de Stat, la data de 27 decembrie 2019, este în termen.

La data de 02 ianuarie 2019, în adresa intimatului, Străisteanu Gheorghe a fost expediată copia recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 168), însă intimul nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic